

SIMON DE JONG:
‘JE MOET
GEEN HAAST
HEBBEN’

HOOIBOUW

langs de Vlist

Met een donderende herrie zet het hooikanon zich in werking. De schoepen draaien. Op het erf dwarrelt volop hooi door de zomerlucht als Simon de Jong en zijn nichtje Miriam in rap tempo het droge gras de berg in werken. “Ik denk dat ik een van de laatste boeren ben die nog met een hooikanon in de weer is!”

Tekst **DOUWE ANNE VERBRUGGE** | Fotografie **LODE GREVEN**

Het kanon zuigt het hooi gretig naar binnen.

De schuivende vloerbalken – ‘meenemers’ genoemd – van de opraapwagen duwen langzaam al het hooi de wagen uit. Het is een geratel en een gepiep. Maar in een mooi ritmisch en rustig tempo. “Met hooibouwen moet je geen haast hebben”, herhaalt Simon verschillende keren, naar het lijkt om zichzelf te bezweren. De 60-jarige boer vindt rust bij het sobere bestaan. En het leven met de seizoenen. Maar hij houdt ook van reuring. Naast boer is Simon groentehandelaar. “Iedere dinsdag sta ik op de markt in Rotterdam.

De schuivende vloerbalken – ‘meenemers’ genoemd – van de opraapwagen duwen langzaam het hooi uit de wagen.

Dat geeft wat afwisseling. Stads mensen zijn toch wel heel anders dan de mensen hier. Je moet je bekkie bij je hebben. Daar leer je wel de rottigheid van de mens kennen.”

FRISSE DIJK

Haast of geen haast, aan het hooikanon wordt flink doorgepeesd. Het is een kwartierlang een spierballenstrijd tussen Simon en zijn 16-jarige nichtje Miriam. Zij woont in België en logeert in de zomervakantie drie weken bij haar oom. “Al het boerenwerk vind ik leuk, maar het hooien is wel een extra leuk klusje. Het is gewoon een mooie uitdaging om al dat hooi het kanon in te krijgen. Je ziet meteen resultaat. En als al het werk klaar is, nemen we een frisse duik in De Vlist die langs de boerderij stroomt. In de zomer is het daarom nog lekkerder om hier te zijn dan in de winter.” Haar oom Simon zwemt niet meer. “Vroeger wel. Met alle jongens uit de buurt sprongen we om

tien uur 's avonds na een dag lang hooibouwen in het water. Was je meteen weer schoon. Maar nu? Neuh ... op een dag word je er te oud voor. Nou ja, die jochies hier dagen me weleens uit. Dus ik zei tegen zo'n ventje dat ik er alleen in sprong als zijn moeder ook meekwam. Die moeder kwam wel opdagen, maar niet in haar badpak. Toen ik vertelde dat ik eigenlijk helemaal niet kon zwemmen, lieten ze het er maar bij zitten. Als gekkigheid liet ik me plots van de brug vallen. Zo het water in, met kleren en al. Ik deed alsof ik verzoop. Ze schrokken zich rot, maar twee kereltjes kwamen me wel redden, haha. Had ik ze mooi te pakken.”

GEEN STINKEND KUILGRAS

De opraapwagen is bijna leeg. Met boerenbehandig werken Miriam en Simon met hun vorken de laatste plukken hooi het kanon in, dat in sneltreinvaart door de pijpen naar

Behendig werken Miriam en Simon met hun vorken de laatste plukken hooi het kanon in.

boven wordt geblazen. “Hier aan de West Vlisterdijk was vader de eerste die een hooikanon aanschafte. Dat was in 1968. Alle boeren kwamen kijken. Een jaar later had iedereen zo'n herriemakend ding. Jaah, indruk maakt ie wel. Als kind moesten we verre blijven van dat monster. Bang gemaakt dat je als je erin kwam in stukjes naar boven vloog. En nu ben ik de laatste boer die nog op deze manier hooibouwt. Dat komt zo: mijn moeder wilde niet aan het kuilgras. Ze had geen zin in dat stinkspul. De potstal is via een deur direct verbonden aan onze woonkeuken, dus ik begreep haar wel. Vandaar dat we altijd zijn blijven hooibouwen. En ach ja, waarom ook niet. Het kanon werkt nog steeds perfect. Als je met de vetspuit alle nippels een beetje bijhoudt, is er geen

Het hooikanon blaast de hooi tot bovenin: “De Mullos is krachtiger en verdeelt het hooi boven in de berg beter.”

ALS KIND MOESTEN
we verre blijven
van dat monster

probleem. Zo nu en dan vervang ik een V-snaar, dat is het dan. Ze zijn onverwoestbaar. Wij hebben er een van het merk Mullos. In Nederland had je ook nog Kverneland. Maar de Mullos is krachtiger en verdeelt het hooi boven in de berg beter. Bij de Kverneland moest er iemand boven in de berg staan om de pijp heen en weer te bewegen."

HOOIBOUWTIJD

Iedere zomer gaan er zo'n veertig tot vijftig opraapwagens vol hooi de berg in. Voor zijn tien koeien en jongvee heeft Simon zo'n vijftien hectare land. "De vijf bunder die het verst van de boerderij liggen, gebruiken we als hooiland. Dat is altijd zo geweest. Voor het melken en het mesten was het handiger dat de koeien vooraan liepen. Alles ging namelijk over het water, met de schouw." De hele zomer is de boer uit Vlist in de weer met het

hooibouwen. Als geen ander kent hij de grillen van het weer. "Bij uitzonderlijk stabiel zomerweer is het hooien binnen drie weken klaar, maar je kunt ook zomers treffen waarbij je er drie maanden lang mee bezig bent." Een dagje regen in de hooitijd is geen ramp volgens Simon. "Je schudt het hooi een keer extra en zeker als er een beetje wind staat is het zo weer droog, ook bij harde regen. Maar als je pech hebt ligt het drie weken op het land. Dat hooi wordt er niet beter op natuurlijk, maar als je in de berg het mindere hooi wat mengt met goed hooi, merken de koeien er niets van. Ze vreten alles op."

VANZELF SLIM

"Mijn hele leven heb ik hooibouw gedaan, dus ik denk dat ik mag zeggen dat ik het nu aardig onder de knie heb, maar het is een leerproces."

Zo verkondigde mijn vader altijd dat we per dag nooit meer dan vier of hoogstens vijf opraapwagens de berg in moesten brengen. Ik dacht dat mijn vader fabeltjes vertelde, dus tijdens een goede droge zomer zag ik kans om tien wagens tegelijk de berg in te werken. De volgende morgen kwam al het hooi er aan de zijanten uit. Kon ik het opnieuw de berg in brengen via het hooikanon. Het hooi in de berg moet tijd krijgen om in te zakken. Met hooibouw moet je geen haast hebben. Als je te vlug gaat maak je fouten. Zo word je vanzelf slim. Maar tussen jou en mij gezegd: er waren vroeger ook boeren die het nooit leerden."

BROEI

Het ergste wat boeren bij het hooien kon overkomen is dat er broei in de hooiberg

kwam; veroorzaakt door hooi dat nog niet droog genoeg was. "Mijn moeder was erg fel op broei. Dat was voor haar wel het meest vreselijke wat er kon gebeuren. Ik heb weleens gehoord dat sommige boeren zout op het hooi strooiden om broei in de hooiberg te dempen. Dat hebben wij nooit gedaan. Maar ook bij ons ging het niet altijd goed. Een keer op een zaterdagavond wilde ik het hooi toch binnen hebben voor de zondag, want het zou gaan regenen. Daar had ik goed aan gedaan dacht ik, want zondag regende het inderdaad. Maar toen ik maandagochtend de berg in ging, voelde het hooi op verschillende plekken warm aan. Ik hoor moeders nog roepen: 'Alles goed daar boven?' 'Ja hoor', riep ik terug. Terwijl ik bij mezelf dacht: hoe heb ik zo dom kunnen wezen? Als een malle heb ik al het warme hooi verspreid over de berg en het goed in de gaten gehouden. Gelukkig ging de broei eruit."

JEEP

Met de opraapwagen tuft Simon door een oer-Hollands landschap om de laatste wiersen met hooi binnen te halen. Trekker rijden doet Miriam nog niet. "Mijn oom is bang dat ik in de sloot beland." De 52 jaar oude opraapwagen voldoet nog steeds. Hier en daar houden strotouwtes de boel bijeen, hoe duurzaam wil je het hebben? "Tot 1960 werkten mijn ouders en voorouders met paard en wagen. Een volle wagen noemden we een

Met de opraapwagen tuft Simon door een oer-Hollands landschap om de laatste wiersen op te pakken.

Hier en daar houden strotouwtes de 52-jarige opraapwagen bijeen, hoe duurzaam wil je het hebben?

"In 1960 heeft vader een Jeep gekocht. Hartstikke handig, we konden er ook mee op familiebezoek."

ALS JE TE VLUK
GAAT MAAK JE FOUTEN.
Zo word je vanzelf slim.

'voer hooi'. Een eigen paard hadden we niet, dus zo'n hooibouwer – een leenpaard in de hooibouwtijd – werd voor een paar maanden gehuurd van een andere boer. In ruil voor twee of drie kazen. Altijd was er wel gedoe over, kreeg je weer commentaar dat het paard te mager terugkwam en meer van dat soort dingen. Ik wil maar zeggen: zeurpieten zijn van alle tijden. In 1960 heeft vader een Jeep gekocht, zo'n Amerikaanse legerauto uit de Tweede Wereldoorlog. Meer boeren in deze buurt hadden er een. De hooiwagens werden erachter vastgemaakt. Hartstikke handig, we konden er ook mee op familiebezoek."

ZWALUWEN

Terug aan de dijk met een volle wagen, houdt een buurjongen even halt bij Simon met de vraag of hij vanavond even kan helpen met het opladen van hooibaaltjes. Een eenzaam bestaan leidt Simon als vrijgezel niet. "Dat is toch wel mooi aan de hooibouwtijd. Je doet het samen en na alloop is er een hapje en een drankje." Met z'n Deutz op leeftijd keert Simon de opraapwagen het erf op. Kwetterende zwaluwen zitten op de elektriciteitsdraden die in deze buurtschap nog aan palen bovengronds zitten. De plattelandsrust wordt plots verstoord door een voorbijrazende automobilist die ook nog eens een eend aanrijdt. Hij krijgt van de boer een paar verwensingen naar het hoofd gesmeten. Simon plukt het halfdode beest van de weg. Om het dier uit zijn lijden te gesmeten, Simon plukt het halfdode beest van de weg. Om het dier uit zijn lijden te verlossen drukt hij de hals van het aangereden beest dicht tot het rustig sterft; onderverlossen drukt hij de hals van het aangereden beest dicht tot het rustig sterft; onderverlossen drukt hij de hals van het aangereden beest dicht tot het rustig sterft. Er is geen respect voor de natuur. Terwijl het echt niet zo moeilijk is om die te volgen. Net als de hooibouwtijd; als het regent zit ik lekker binnen, als het droog is ben ik buiten te vinden."